

RADIO DOLORES

Animaatio, sekatekniikka, n. 20 min.

Katariina Lillqvist

2015

katariina.lillqvist@gmail.com

PROLOGI :

MALAGA, 1966

1. Ext.: satamakorttelin pieni merimieskapakka, ilta.

Ikkunan juliste kiinnittää ohikulkevien merimiesten huomion:
”Tango Finlandesa”.

Kadulle kuuluu mollivoittoinen musiikki. Kapakan ovi käy tiheään, ilta elää.

2. Kapakan sali, int.

Lavalla soittaa iättömän oloinen mies haitaritangoa mustassa puvussa, hartaasti ja hitaasti. Humalaiset merimiehet pitävät kuulemastaan, tunnelma tiivistyy.

Haitaristi kiittää ja esittelee sujuvalla espanjalla itsensä :

Aleksanteri Kivi y Tango Finlandesa.

Yleisö haluaa encoren.

Aleksanteri aloittaa hitaasti kiihtyvän 30-luvun rumban joka tempaa kuulijat lopullisesti mukaansa. Moni osaa kertosaäkeen ulkoa.

Aleksanteri:

Viva la quince brigada
Rúmbala, rúmbala, rúmbala

Que se ha cubierta de gloria
Ay, Mañuela. Ay, Mañuela

Luchamos contra los moros
Rúmbala, rúmbala, rúmbala

Mercenarios y fascistas

Ay, Manuela. Ay, Manuela

Takahuoneessa kapakanpitäjä puhuu hermostuneesti puhelimeen.

Merimiehet yhtyvät loppusäkeisiin, joku nostaa nurkassa nyrkkinsä tasavaltalaistervehdykseen.

Solo es nuestro deseo
Rúmbala, rúmbala, rúmbala

Acaber con el fascismo
Ay, Manuela. Ay, Manuela

Ennen kuin rumba ehtii loppuhuipentumaansa, välähtävät kattovalot päälle. Kansalliskaartin partio tunkeutuu savuiseen saliin, merimiehet pistävät hanttiin, lasit särkyvät ja pöydät kaatuvat. Kaarti pahoinpitelee yleisöä ja pidättää lopulta Aleksanterin .

Tilanne on nopeasti ohi. Kapakan omistaja jää väsyneenä lakaisemaan sirpaleita ja riitelemään merimiesten kanssa laskusta. Parhaat päivänsä nähnyt satamatyttö nuokkuu laskuhumalassa tiskin ääressä ja hyräilee rumban viimeistä säettä, kukaan ei jaksa enää välittää hänestä.

Satamatyttö:

Ya salimos de España
Rúmbala, rúmbala, rúmbala

Para luchar en otras partes
Ay, Manuela. Ay, Manuela

3. Malagan keskuspoliisiasema, kuulusteluhuone, int.

Pahasti hakattu Aleksanteri tuodaan kuulusteltavaksi. Hänen esiintymispukunsa takki on riekaleina.

Päivystävä komisario, pöytäkilven mukaan Manuel Ortega Garrido viittaa kansalliskaartilaisia poistumaan. Komisarion ulottuvilla on raskas käsiase ilman koteloa , seinällä komeilee kenraali Francon muotokuva.

Kuulustelijan työpöytä on korokkeella, kuulusteltavan tuoli liioitellun matalalla.

Garrido:
Senor Kivi...Finlando.

Garrido nostaa yllättäen esiin haitarilaukun pöytänsä alta, avaa sen ja nostaa kaltoin kohdellun haitarin pöydälle.

Garrido:
Haitarinne olisi ehjä ja te nukkuisitte humalaa pois halvassa hotellissanne ilman tätä renkutusta Ay Manuelasta.

Mikä sai teidät kiinnostumaan Espanjasta?

Aleksanteri :
Se on pitkä tarina. Paljonko teillä on aikaa ?

Garrido :
Tarpeeksi.

Kuulustelija hellittää kravattiaan, istahtaa mukavammin tuolilleen ja painaa nauhurin päälle

TAMPERE, 1936

4. Ext : Tori, Aaltosen kenkätehdas.

Talvi-ilta hämärtää, lunta sataa hiljalleen. Torin varrella iso punatiilinen tehdas elää omaa elämäänsä: sen ikkunoista näkyvät työläisten ja koneiden siluetit.

Aleksanteri, v.o

“ Lapsena asuin asuin tätini Tyynen kanssa tamperelaisen vuokrakasarmien pienessä hellahuoneessa. Hän oli Aaltosen kenkätehtaan ompelija, kirjansa lukenut työläisnainen jolle kaukaisetkaan maailmantapahtumat eivät olleet vieraita. “

Hidas ajo kohti ikkunaa ja ompelijoiden salia.

5. Int. Tehtaan sali.

Ikkunanviereistä konetta käyttää silmälasipäinen, määrätietoisin näköinen nainen.- Aleksanterin täti Tyyne. Työn alla on pari lasten kenkiä.

Ennen ompeleiden vahvistamista kenkien pohjat saavat paksun kerroksen liimaa väliinsä. Liima yskittää Tyyneä.

V.o jatkuu:

“ Kun Espanjan sisällissota puhkesi vuonna 1936, perusti Tyyne tehtaalle avustuskomitean joka lähetti tasavaltalaisille rahaa, vaatteita ja lääkkeitä. Tehtaan työläiset alkoivat myös omalla ajallaan tehdä kenkiä Espanjan lapsille patruuna Aaltosen suostumuksella. Nahat ja tarvikkeet jokainen maksoi itse, siitä piti tehtailija huolen .“

Patruuna tulee saliin tarkastuskierrokselle ja perii nahkamaksujaan vakavana. Tyyne antaa hänelle pari kolikkoa Espanjan Avun peltilippaasta joka hänellä on pöydällään. Toisten on vaikea pidätellä nauruaan.

Kun patruuna poistuu, räjähtää Tyynekin nauruun joka pian muuttuu yskäksi.

Nuori suutari, Paavo , tuo Tyynelle vettä ja avaa hänen työesiliinansa. On aika lähteä kotiin.

6.Ext. Tehtaan vuokrakasarmi, viisikerroksinen asuintalo Tammelan puistokadulla. Toisen kerroksen ikkunasta Aleksanteri kurkottelee kadulle.

Aleksanteri, v. o :

”Joskus toivoin, että Espanjan lapset selviytyisivät hetken ilman tätini apua. ”

7. Int. Aleksanterin ja Tyynen koti, pieni hellahuone makuualkoveineen.

Aleksanteri kantaa puita uunin luo ja virittelee savuttavaa tulta. Lopulta eteisen ovi kolahtaa ja Tyyne palaa töistä, Paavo käsipuolessaan. Aleksanteri ilahtuu vieraasta. Paavolla on säkillinen koivuklapeja mukanaan.

Paavo auttaa häntä sytyttämään paremman tulen. Pian liekit palavat kirkkaasti.

Aleksanteri, v.o :

“ Toivoin salaa, että tätini menisi pian Paavon kanssa naimisiin, niin meillä olisi aina lämmintä ja mukavaa. Mutta sinä syksynä aikuisilla oli muuta ajateltavaa. “

Tyyne tuo kattilan pöytään ja leikkaa leipää.

Iltauutiset alkavat radiossa. Tytyne vääntää äänen lujemmalle.

Espanjankielinen naisääni täyttää keittiön hetkeksi, sitten selostus jatkuu suomeksi .

” Sotareportteri Dolores Ibarruri kertoo englantilaisten vapaaehtoisten saapuneen Albaceten kaupunkiin, jossa kansainväliset prikaatit parhaillaan järjestäytyvät. Elintarvikeavun kuljetus sotatoimialueille on järjestetty panssarijunien turvin...”

Aleksanteri nukahtaa pöydän ääreen. Paavo kantaa hänet sänkyyn.

8.Ext. Tori, harmaa talvinen iltapäivä.

Lauantaitori on täynnä väkeä.

Torimyyjien kehuessa perunoitaan keräävät kenkätehtaan naiset kolikoita Espanjan hyväksi peltisiin lippaisiinsa. Myös vaatepaketteja tuodaan keräyspaikalle jota itse tehdyt kyltit koristavat.

Tyynen ääni kuuluu megafonista:

Nälkäänäkevä Espanja tarvitsee osan siitä runsaudesta, mikä meillä sentään on vielä käytettävissä. Viime vuonna oli kysymyksessä Madrid, nyt on kuolemankauhu ja nälkä levinnyt myös Katalonian,Valencian, ja Kastilian pieniin kyliin. Kuvitelkaa sitä hirvittävää talvea, jota kohden Espanja nyt kulkee vailla hiiliä, vailla lämpimiä vaatteita, vailla ruokaa.

Voimme kertoa lahjoillamme, että tunnemme myötätuntoa siviiliväestön kärsimyksiä kohtaan, ajattelemme niitä, jotka elävät päivästä toiseen sodan kauhujen keskellä. Meidän avustustoimintamme on vastalause raakuutta ja väkivaltaa vastaan, se on aseettomien kaunis mielenilmaisu.

Aleksanteri ajaa potkukelkallaan keräyspisteelle saunakamppeet mukanaan ja lahjoittaa keräykseen lantin. Tyyne kiittää juhlallisesti, Aleksanteri jatkaa matkaa kohti saunaa.

9.Ext. Tammelan yleinen sauna, portti ja piha.

Paavo odottaa Aleksanteria saunan portilla työhaalareissaan. Aleksanteri näyttää ylpeänä vihtaansa ja sinkkistä saunaämpäriään.

10.Int. Saunan miestenpuoli, lauteet ja pesupaikka.

Paavo ja Aleksanteri kiipeävät lauteille. Aleksanteri mahtailee vihdallaan.

Pesupaikalla Paavo pesee Aleksanterin juuriharjalla ja vihreällä saippualla. Yhtäkkiä lattialla vaahtoavaan pesuveteen sekoittuu kirkas verivirta: viereisellä penkillä on vanha sokea kuppari töissä.

Paavo tuntee kupparin ja pääsee seuraavaksi penkille.

Aleksanteri tuijottaa kauhuissaan ja lumoutuneena kupparin taitavia otteita: mies iskee pienellä kirveellään Paavon selkään sarjan haavoja, kiinnittää niihin taitavasti lehmänsarvia ja alkaa imeä pahaa verta pois syljeskellen ja noituen samalla.

Kuppari :
Varjele valkian varalta,
terän tuiman tutkaimesta,
tykin suuren suun eestä,
rautakirnujen kiasta...

Kiuas sihisee ja savuttaa, sauna on äkkiä varjoja täynnä. Aleksanterille jännitys on liikaa, poika alkaa peloissaan itkeä ja syöksyy pois pesuhuoneesta.

11.Int. Kotona .

Keittiön lampun alla Tyyne ompelee pieniin lasten kenkiin koristeeksi punaista nauhaa.

Paavo ja Aleksanteri tulevat saunasta vähin äänin. Tyyne katsoo hiljaista Aleksanteria ihmeissään. Poika ei sano mitään vaan menee alkoviinsa lepäämään.

Tyyne menee Aleksanterin luo verhon taakse. Poika on nukahtanut levottomaan uneen, Tyyne huokaa ja sammuttaa valon.

Keittiössä Paavo polttaa ikkunan edessä tupakkaa ja katselee pakkasyön kirkkaita tähtiä. Tyyne tulee hänen viereensä hiljaa.

Alkovissa Aleksanteri kääntyilee unissaan.

11.Aleksanterin uni

Ext. Kumpuileva maisema, tie vie kukkuloiden taakse. Kaukana virtaa joki.

Tuulisessa puutarhassa Aleksanteri istuu liian suuren ompelukoneen ääressä ja yrittää ommella kenkiä parhaansa mukaan.

Taustalla Tyyne istuttaa maahan valkoisen lasten kengän ja kastelee multa. Pian kengästä versoo taimi joka kasvaa nopeasti isoksi puuksi.

Puu puhkeaa kukkimaan, sen valkoiset nuput aukeavat ja muuttuvat pieniksi kengiksi. Kengät kasvavat ja vaihtavat väriä : pian ne ovat ruskeita aikuisten työkenkiä ja sotilassaappaita. Tuuli alkaa puhalttaa, kengät kuivuvat ryppyisiksi lehdiksi ja alkavat hiljalleen leijaila maahan.

Sodan äänet kuuluvat kaukaa.

MALAGA, 1966

12. Int. Kuulusteluhuone, aurinko alkaa laskea .

Veri on kuivunut tummiksi paakuiksi Aleksanterin kasvoille. Manuel Garrido avaa ikkunan ja jää katselemaan ulos.

Aleksanteri :
Pitkästytänkö teitä ?

Garrido :
Jatkakaa vain. Aikaa on.

Yllättäen komisario avaa Aleksanterin käsiraudat. Käsiin on jäänyt kipeitä painautumia.

Aleksanteri :
Ennen Espanjaan lähtöään...

TAMPERE 1937

12. Int. Keittiö.

Aleksanteri , v.o

” ...ehdi Paavo vielä opettaa minulle monta asiaa. ”

Paavo soittaa haitaria, Aleksanteri kuuntelee. Lopulta hän saa kokeilla soittopeliä hetken aikaa. Se on vielä hänelle suuri ja painava, mutta Paavo on kärsivällinen opettaja.

13. Ext. Tehdas. Muut kerrokset ovat pimeinä, ylimmässä kerroksessa palaa vielä valo.

14. Int. Tehtaan sali.

Tyyne ja kaksi muuta ompelijaa tekevät Espanjan kenkiä. Äkkiä Tyyneä alkaa yskittää, hetken hän koittaa jatkaa pohjien liimausta mutta lopulta astmakohtaus saa voiton.

Tyyne menee ikkunan ääreen, avaa tuuletusluukun ja yrittää saada yskää lakkaamaan. Lopulta kohtaus laantuu mutta Tyyne jää vielä ajatuksissaan tuijottamaan torille.

Kaukaa tuntuu kuuluvan Paavon haitarinsoitto joka kasvaa merkillisiin mittoihin: sen tahdissa valmiit espanjankengät lentävät suurina parvina taivaalle ja suunnistavat kohti etelää.

Muut ompelijat tulevat ikkunan eteen katsomaan, mikä Tyynellä on hätänä. He eivät näe kenkiä. Tyyne hyräilee silmät kiinni kuvitellun musiikin tahtiin.

Pian laulu muuttuu taas yskäksi, Tyyne ei näytä terveeltä. Nolostuneena hän kerää tavaransa ja lähtee muiden mukana pois.

15. Ext. Tehtaan porttikonki .

Paavo seisoo porttikongissa iso reppu mukanaan ja haitari olallaan kun Tyyne tulee häntä vastaan.

Tyyneä alkaa itkettää. Paavollakaan eivät ole kyyneleet kaukana.

Lopulta hän ottaa taskustaan rasian, jossa on kaksi uutuuttaan kiiltelevää kihlasormusta.

Hiljaa nuoripari pujottaa sormukset toistensa sormiin. Kaukaa kuuluu veturin vihellys. Paavo antaa Tyynelle vielä haitarinsa ja kiirehtii kohti asemaa.

Kadunkulmassa Paavo kääntyy vielä katsomaan taakseen ja nostaa nyrkkinsä tasavaltalaistervehdykseen.

Vuokrakasarin ikkunassa näkyy Aleksanterin pieni hahmo.

MALAGA, 1966

16. Int. Kuulusteluhuone. Ulkona hämärtää.

Komisario Garrido on jo kokonaan varjossa, lopulta hän sytyttää pienen räikeän lampun jonka valo häikäisee kuulusteltavaa. .

Aleksanteri :

Paavon ensimmäinen ja viimeinen kirje
tuli Malagasta,
se oli päivätty loppiaisena 1937.

TAMPERE , 1937

17. Int. Keittiö.

Tyyne istuu pöydän ääressä päällystakki yllään pelaamassa pasianssia. Aleksanteri soittaa hänelle haitaria sonnustautuneena kahteen villapaitaan. Ikkunat ovat huurussa.

Aleksanteri, v.o

” Kun Espanjan Apu seuraavana talvena kiellettiin eikä kenkiä enää saanut tehdä, tuli illoista alakuloisia. Myös polttopuut alkoivat loppua koko talosta. Radio vaikenä kokonaan Espanjasta, Suomen poliittiset liittolaiset olivat toisaalla ” .

Aleksanteri menee vaatteet päällä nukkumaan.

Keittiössä Tyyne kuuntelee, nukkuuko Aleksanteri. Kun alkovista alkaa kuulua tasainen kuorsaus, Tyyne nousee ja hiipii varovasti ulos taskulamppu kädessään.

Aleksanteri nousee, ottaa eteisen laatikosta toisen taskulampun ja lähtee myös pimeään rappuun. Kaukana ylhäällä vintin rautaovi narahtaa.

18.Int. Vintti.

Vintti näyttää pimeässä aavemaiselta ja isolta. Aleksanteri nousee varovaisesti jyrkkiä rappusia ylös. Keskilattialla kuivuvat lakanat tekevät kulkemisen hankalaksi. Lopulta hän kuulee tukahdutetun yskähdyksen ja näkee pienen valokiilan joka tulee nuohouskopista. Hiljaa hän hiipii kopille, peittää taskulampun kädellään ja kurkistaa autojen raosta sisään.

Kopissa Tyyne kuuntelee kidekonetta kuulokkeet korvillaan.

Aleksanteri alkaa itkeä hiljaa , häntä pelottaa. Lopulta hän pyyhkii silmänsä ja avaa kopin oven.

Kidekoneen ja Tyynen sijasta kopissa avautuu loputon, sodan kauhujen täyttämä maisema, jonka keskellä Dolores Ibarruri kantaa raskasta nauhuria äänittäen taistelun kulkua.

MALAGA, 1966

19. Int. Kuulusteluhuone, ulkona on jo pimeää. Komisario Garrio liikehtii levottomasti.

Aleksanteri :
Seurasimme Espanjan uutisia
kevääseen asti vintillä.
Se oli salaisuutemme,
Radio Dolores.

Toukokuussa kidekoneen olemassaolo paljastui
valtiollisen poliisin etsiville ja Tyyne vangittiin.

Hämeenlinna, 1938

20. Ext. Iso sairaalarakennus vankila-alueella.

Puistokuja vie kohti uhkaavan näköistä sairaalaa. Alue on aidattu korkeilla tiilimuureilla, niiden päällä on piikkilankaa.

Aleksanteri, v.o :
" Syksyllä hänet siirrettiin Hämeenlinnan naisvankilan sairaalaan."

Aleksanteri ja Tyynen entinen työtoveri kahlaavat lumessa kohti sairaalaa vartijan saattamana.

21. Int. Sairaalan sali. Ikkunoissa kalterit.

Aleksanteri ja ompelija tulevat saliin. Tyyne lepää sairaalasängyssä isoon hengityskoneeseen kytkettynä. Hän pystyy vain vaivoin istumaan.

Aleksanteri yrittää salata itkunsa. Tyyne ottaa hänet vaivalloisesti viereensä.

Tyyne :
No pasaran !

Sitten joskus kun pääset
maailmalle ...

MALAG A 1966

22. Int. Kuulusteluhuone .

” ... vie mun sormukseni sinne missä Paavo kaatu. ”

Aleksanteri ottaa sormuksen povitaskustaan ja näyttää sitä Garridolle.

Garrido katselee sormusta mietteissään , poistaa kasetin nauhurista, laittaa sen koteloon ja tallettaa pukunsa povitaskuun. Hän pistää myös aseensa taskuunsa ennen kuin nostaa puhelimen luurin :

Garrido :
Auto takapihalle.
Ajan itse.

23. Ext. Matkalla.

Garrido ajaa , Aleksanteri istuu etupenkillä hiljaa. Kaupungin äänet tuntuvat kovilta poliisiaseman hiljaisuuden jälkeen.

Pian auto on merenrantatiellä, joka vie keskustasta pois päin.

Lopulta ollaan perillä, Garrido pysäyttää auton tien laitaan, astuu ulos ja ottaa tavaratilasta mukaansa rautalapion.

Hän viittaa Aleksanteria seuraamaan .

He ovat pienellä hautausmaalla valottoman kylän laidalla. Kaukana ulvoo koira.

Kivisen aidan vieressä on vanha hauta tummuneine rautaristeineen. Garrido alkaa kaivaa hautaa auki. Aleksanteri nojaa aitaan kalpeana ja huonovointisena.

Lopulta lapio kalahtaa kovaan esineeseen ja Garrido lopettaa kaivamisen.

Hän polvistuu kuopan ääreen ja nostaa maan uumenista esiin ensin viiden litran koripullon, sitten pienet lasten kengät-

Garrido:

Tässä on minun tarinani.
Pullollinen kuolleitten viiniä ja kengät,
joita sisareni ehti käyttää vain kerran.

Garrido korkkaa pullon, ottaa pitkän ryydyn ja tarjoaa sitten viiniä
väsymyksestä tärisevälle Aleksanterille.

Garrido, v.o :
Talvi 1937 oli Malagassa kylmä. ...

Malaga, 1937

24. Ext. Satama, viinikellareita ja varastoja. Kivisten varastotalojen
takana hökkelikylä.

Manuel leikkii pienen, itsepäisen siskonsa kanssa viinitynnyreiden
lomassa.

” Minä kuljin veljieni vanhoissa saappaissa, mutta Marialle ne eivät
kelvanneet. Hän juoksenteli mieluummin paljain jaloin. ”

25. Ext. Tori, kuorma-auto, avustusjono

” Ennen loppiaista pääsi Punaisen Ristin laiva saarron läpi satamaan ja
toreilla alettiin jakaa avustuspaketteja. ”

Maria juoksee torille Manuel perässään, avustusjono on jo
toivottoman pitkä. Lapset jäävät sen hänille. Maria ei malta kauaa
jonottaa vaan menee tutkimaan auton takana olevaa telttää.

26. Int. Telta, avustustavaraa pinoissa.

Pitkä vaalea sotilas hymyilee Marialle ja huomaa tytön paljaat jalat. Hetkessä sotilas löytää pinosta sopivat kengät ja pyytää Mariaa sovittamaan niitä. Hämmentyneenä tyttö suostuu, kengissä on kauniit punaiset nauhat. Manuel tulee teltaan, Maria nauraa ja ylpeilee kengillään. Sotilasta naurattaa myös, hän antaa Manuelille ison maitojauhepaketin.

Sotilas :
No pasaran !

Ext. Rantakatu, kauempana viinikellarit. Merellä sotalaivoja.

” Maria halusi juosta uusilla kengillään rantakatua pitkin kotiin. Unohdimme merellä risteilevät italialaiset panssarilaivat jotka tulittivat jatkuvasti sataman varastoja. ”

Malaga, 1966

Ext., hautausmaa. Taivaalla sarastaa jo kapea aamunkoi.

27. Miehet ovat juoneet pullon puoliväliin.

Garrido:
Maria kuoli heti. Hautajaiset pidettiin seuraavana päivänä, mutta ruumissaatosta tuli ongelma. Hevosia ei enää ollut.

Malaga, 1937

28. Ext. Viinivarastot, kuorma-autokolonna.

Viinivarastoja lastataan hätäisesti autoihin. Merellä taistellaan.

” Lopulta sotilaat tarjosivat apuaan. Viinivarastoja evakuoitiin armeijan autoilla, vuosikertaviinit ja tynnyrit oli päätetty kätkeä

Malagan esikaupungin syrjäiselle hautausmaalle Francon joukoilta piiloon. Samalla pääsisi Maria viimeiselle matkalleen. ”

29. Int. Marian avoin ruumisarkku pimennetyssä huoneessa.

Hiljainen ruumissaatto tulee hakemaan arkkua.

30. Ext. Hautausmaa, aamurusko.

Maria lasketaan maan poveen.

Taustalla sotilaat kuoppaavat viiniä vanhoihin hautoihin.

Malaga, 1937

31. Ext. Kaupungin panoraama taistelun aikana, yö.

” Malaga murtui helmikuun kahdeksantena, sen jälkeen alkoi hävinneiden helvetti. Pahin kohtalo oli kansainvälisten joukkojen sotilailla: heidät kerättiin vuotavaan laivaan, hinattiin merelle ja sytytettiin kerosiinipommeilla palamaan. Vaaleaa sotilasta en nähnyt enää koskaan. ”

Laiva, palavat sotilaat hyppäävät tulisoihituina mereen.

Malaga, 1966

32. Ext. Hautausmaa , aamurusko. Miehet istuvat maassa kiviaitaan nojaten.

Garrido, v.o jatkuu:

” Minun kohtalokseni tuli nunnien orpokoti. Siellä meidät opetettiin unohtamaan. Kun abbedissa järjesti minut poliisikouluun, tunsin ensin jopa ylpeyttä. Sitten alkoivat painajaiset tulla takaisin.”

Garrido riisuu takkinsa ja antaa sen Aleksanterille, joka pukee sen repaleisen esiintymispukunsa tilalle.

” Enää ei ole paljoa aikaa. Mene alas kalastajien satamaan ja pyydä heidät viemään sinut Malagaan. Aamulla ehdi Marokon laivaan. ”

Garrido antaa Aleksanterille vielä tukun seteleitä salataskustaan ja keskittyy sitten tyhjentämään viiniastiaa.

Aleksanteri juoksee kohti merta. Kaukaa kuuluu pistoolin laukaus.

34. Ext. Marokon laiva

Aleksanteri nojaa laivan kaiteeseen ja katselee etääntyvää Malagaa. Kun kaupunki alkaa jo kadota utuun, heittää Aleksanteri Tyynen kihlasormuksen mereen.

Meren pohjassa on kuolleilla juhlat. Sormus putoaa viinilasiin josta Paavo sen nostaa kohteliaasti ja asettaa paikalleen Tyynen sormeen. Pieni Maria keikkuu tuolillaan levottomasti. Lopulta Manuel Garrido leijailee pöytään, kalpeana mutta iloisena, vain pieni luodinreikä ohimollaan. Hänellä on mukanaan Marian kengät jotka tyttö haluaa heti jalkaansa. Tyyne solmii punaiset nauhat kiinni ja niin juhla jatkuu, merenalaisen orkesterin soittaessa brigadistien rumbaa.

Loppu.

